And let us say that מבעה זה המים – ואימא מבעה זה המים – ואימא

Overview

The גמרא (after it concludes discussing the dispute between רב ושמואל whether מבעה is מדיק or (שן, suggests that perhaps מבעה refers to the מזיק of water. תוספות will explain: a) the necessity for this suggestion, b) why water can be considered an אב, and c) what is meant by the מים ס מזיק of מים מזיק.

-²מר כמר לא כמר לא דייקי לא כמר ולא כמר פירוש כיון דקרא

The explanation³ of this question (ואימא מבעה זה המים) is that since the (מבעה נסחכפרווון) (concerning מבעה are not conclusively accurate either according to one view (of אדם, that it refers to אדם) or the other view (of שמואל that it refers to מבעה ווען, let us offer a third option, that מבעה refers to water⁴.

חוספות has a difficulty:

ואם תאמר והיכן כתיב מים בתורה –

And if you will say; and where is a מזיק of מים written in the תורה? How can the מים ask that perhaps מבעה refers to the מים, when we do not find a מים of explicitly in the תורה ^{5}

מוספות answers:

ויש לומר מושלח וכן הוא אומר (איוב ה) ושולח מים על פני חוצות –

And one can say; that we derive the מים of מים from the פסוק of ישלה את מים of מים from the מים of מים of מים of בעירה ישלה the word שלח refers to מים. We can prove that מים refers to מים for so it says in a פסוק and he sends waters on the surface of the outdoors.' We derive from this איוב in פסוק refers to מים מים refers to מים.

תוספות anticipates a difficulty and resolves it:

ואף על גב דשילח בעירה בבהמה איירי –

And even though that the phrase ושלה את בעירה is certainly referring to cattle; how can we consider that ושלח refers to תוספות. מים responds that -

מכל מקום מים נמי משתמעי מיניה מדאפקיה רחמנא בהמה בלשון ושלח – Nevertheless we can also derive water from this פסוק of ושלח, since the תורה chose to refer to the בהמה with the term תורה; instead of using a different

_

¹ Others amend the text to read 'קראי' in the plural.

 $^{^2}$ See אב בסופו ב,ב דף ג,ב.

 $^{^3}$ חוספות anticipates the following difficulty: why should we say that מבעה refers to מים; in opposition to עד מים who maintain that it refers to either שן or אדם.

⁴ If מבעה would refer to water, the לשון מבעה would be appropriate, for water is מבעה (it bubbles; see following מבעה זה האדם) as opposed to מבעה זה האדם (where it should have been called מבעה זה השן or (בועה where it should have been written מבעה).

⁵ See מזיקין that the אבות are those מזיקין that are clearly stated in the תורה.

 $^{^{6}}$ שמות משפטים] כב,ד.

term. This teaches us that the phrase of ושלח את בעירה is referring to water, in addition to referring to גל דבהמה רגל דבהמה.

מוספות anticipates an additional difficulty and resolves it:

ולעיל דבעי במאי מוקמינן לה לא מצי מוקמינן במים –

And previously when the גמרא asked why was it necessary to cite the פסוק of אור והחמור והחמור משלחי רגל השור ושלח ושלח means רגל; seemingly without the משלחי רגל of משלחי רגל ושלח I would still know that ושלח refers to רגל, for what else can the ספוק be referring to (this concludes the question of the גמרא)? ממרא continues that seemingly, now, this is not a valid question for if not for the פסוק of משלחי רגל of פסוק why could we not say that the אוושלח referring to מים?!

תוספות responds that this question is not valid:

דכי נמי מוקמת במים אית לן לאוקומי במילי דשור מדכתיב בעירה – For even if the פסוק ושלה is discussing water (also), it is still necessary for us to assume this פסוק is (certainly) discussing animal matters (such as שן since the תורה writes בעירה, which refers to cattle.

asks: תוספות

ראם הוא ובכח ראשון כחו הוא And if you will say; and these waters, which the גמרא suggests that it is an suggests that it is an אב לנזקין, of what type is it; how did it do damage? If he directed a stream of water upon the ניזק, and it was the initial burst that caused the damage; then it is considered his power; it would be an אדם המזיק (there is no need for a new ומים לו פים)!

ואי בכח שני גרמא בעלמא הוא כדאמרינן בהנשרפין (סנהדרין דף עז,ב) – And if the water came upon the ניזק only from a secondary force (not from the initial (burst or) flow, then the מזיק is merely a cause of the damage (but not directly doing the damage), and is therefore not liable for it, as the גמרא states in פרק הנשרפין!

תוספות answers:

-ויש לומר דמיירי בכח שני וקא משמע לן דבכח שני נמי חייב And one can say that we are discussing where the damage was from the secondary force and this פסוק is teaching us that one is liable by the מֿיס for damages caused even by a secondary force ^{8} .

-

⁷ ג.א דף ג.א.

 $^{^8}$ Our אמרא גו is assuming (in this א"וה) that מים is an אב and is teaching us that הייב is סדים is in גמרא הייב is according to the מסקנא where there is no מים, and therefore מים is indeed מהר"ם. See מהר"ם. Alternately the או גמרא is discussing a case where a person was killed through this stream of water, therefore it is understood that if it is merely a כח שני, the perpetrator is סטור ממיתה, for it is not his חכי; however by נודעו even a סוכ"ד אות מא וחדושי ר"ג אות קיז (see יונ אות קיז אות קיז שני ממונג).

תוספות offers an alternate solution:

אי נמי בתר דנחו ולא דמי לבור כגון פותקין ביבותיהן דלקמן (דף לא) – If you wish we can also answer that the water damaged after it rested (something fell into this standing water), however it is not similar to ⁹בור, because we are discussing for instance the case where people open their sewers, which the גמרא mentions later 10. This sewer water later collected 11 and someone was damaged by the standing waters. The פסוק teaches us that the בעל המים is מבעה for the אב of מבעה.

תוספות anticipates a difficulty:

- ואף על גב דאתי במה הצד

And even though we derive this ruling of פותקין ביבותיהן from the מה הצד of our משנה; why is there a necessity to consider מים an אב?!

מוספות answers:

הוה אמינא דאיצטריך לכותבו לחייב כלים –

For I would think that it is necessary for מים to written in the מורה as a different אב **in order to make** the בעל המים liable if the מים damaged - כלים

דמבור לא הוה שמעינן –

For we could not have assumed that he is כלים for כלים, if we derived מים solely from the צד השוה which includes בור is כלים on כלים. Therefore the asked that מים should be considered an independent אב and be liable for כלים as well.

תוספות concludes:

והוה מצי למיפרך מאי לא זה וזה שיש בהן רוח חיים אלא דבלאו הכי משני שפיר: And the מבעה refers to מים by מרא could have rebutted this suggestion that asking if מבעה refers to מים what does the משנה mean when it states that these two (שור ומבעה) that are alive are not like אי? If מים is מבעה than it does not have a גמרא **However** the גמרא soundly refutes this suggestion (that מים is מבעה) without resorting to this refutation.

Summary

The גמרא suggests that מבעה זה המים (for ושלח can refer to מים [also]), since the פסוקים are not מדויק according to either שמואל or שמואל. The case of מים המזיק

sewers into the רה"ר [see, however, following footnote # 11]) nonetheless they are liable for damages. This is different from בור, since the sewers are emptied ברשות בי"ד.

 $^{^9}$ מים anticipates the difficulty that if the מים did damage בור it is בור; there is no need for a new אב. ^{10} גמרא גמרא. The משנה that even though people are occasionally permitted to empty their

¹¹ It would seem to have been collected and done damage in the הה"י, since we derive מים from מים where the פסוק clearly states בשדה אחר. See, however [previous footnote # 10], הידושי ר"נ אות קטו.

 $^{^{12}}$ See משנה comes to include רב אדא בר אהבה. According to משנה of the משנה of the משנה.

¹³ See 'Thinking it over' # 3.

 $^{^{14}}$ The גמרא (shortly) uses this reasoning to refute the suggestion that מבעה זה האש.

is either if it damaged בכח שני, or it damaged לאחר שנחו; and the פסוק teaches us that the מים המזיק even for כלים.

Thinking it over

- 1. One of תוספות answers is that the מים did damage בכח שני. Seemingly אש also does damage (only) בכה שני, and is nevertheless הייב. Let the כה שני of מים be a תולדה of אש. Why do we need a new אב for מים $!^{15}$
- 2. תוספות explains that the מים of מים is in a case of פותקין ביבותיהן in order it should not be similar to בור. Seemingly we can say that it is similar to בור (and he placed the מים שלא ברשות just as בור); however the תורה teaches that the חייב of מים is חייב even for כלים! ^{16}
- 3. When something (c) is derived through a צד השוה (from a & b) and the two מלמדים (a & b) have different rulings; what rulings apply to the למד (c)?¹⁷
- 4. כה שני discusses כה כה משני. There may be two different ways to describe them. A. כה ראשון is the initial flow of water (e.g. if someone opens a faucet), and כח שני refers to the waters that follow after the initial flow.
- B. כה ראשון is the immediate effect of the water; the water damages by its initial force, and כה שני is when the water does damage later when it reaches a spot at some distance from its original source and its initial force is diminished (completely). Which of these explanations would be most appropriate for our תוספות?¹⁸

¹⁵ See בל"י אות פב.

¹⁶ See אמ"ה.

¹⁷ See footnote # 13. ^{18} See חדושי ר"נ אות קטז.